

امام رضا علیہ السلام

و

آئۃ ثلاثہ

احادیث شریفہ جناب نبوتینہامی ایلہ قدر جلیلی متعالی و اعلیٰ ایمان و اسلام
نظرندہ مرتبہ قدسیہ پک عالی اولان امام ہمام مشار الیہ ایلہ (امام
شاہی) ، (امام مالک) ، (امام حنبلی) - حضراتی کہی ہریرسی پر جوہر
کراہیہای فضل و عرفان اولان آئۃ اربعہ تک تراجم احوال و مناقب حال -
العالیہ السلام دربار و تصانیح لالی شار سامیلوی محنودر :

جایی : امام زاده

صالح صائم

معارف نظارت جلیلہ سنک ۵۲۰ نورولی و فی ۲۶ ر
تا پختلی و خستناماسنی حانزدر

استانبول

عالم مطبعہ سی - احمد احسان و نیرکسی

۱۳۱۵

Es. No. :	681
Remiz :	251
B. M. M. Kuiphenesi	

{ مقدمه } مقامنده برايکي سوز

(معتبر « ترجمانه حقيقت » غزه سي اداره بهر پهنه فخر صدر .)

معروض بنده لريدر .

معتبر (ترجمان حقيقت) ستونلرني اره صره مشاهير
واقفم اسلاميه نك تراجم احواليه تزيين ايدين وبوصورتله
ذات عالي عارفانه لرينه هر محب انسانيت واهل ديانت و اسلاميتي
متشكر ايلين (حلي زاده ابراهيم رفعت) افندي مخلص كردن
برشي رجا ايدم . نمنى عاجزانه مك قرين اسماف عالي لري
اولوب اولماسي حقيقتده كي امر كر يمانه لرينه بنه محترم « ترجمان »
عزله انتظار ايتمكده يم افندم .

••

بنده كز ، بوندن يدي سنه مقدم يعني (۱۳۰۷) سنه هجريه -
سنده اكا بر اوليادن بعض ذوات صاحب كراماتك ترجمه حال
و مناقب عال المال لرندن باحث بر رساله قلمه آله رق معارف
نظارت جايله سندن اسحصال ايلديكم رخصت رسمي اوزر بنه
طبع ونشر ايدير دم ابدى . بوكره بنه بعض اعظم اولياء اللهك
مناقب كزیده وكرامات واقعه لرينه دائر بش اون پارچه كاغد
قاره لدم . بونلريده طبع ايديرمك و محب اولياء اولان عرفا

وصحای امتی بمنون اتمک امل خالصانه۔۔۔ندیم ، فقط ، هنوز
فیض ایدلمه مش ، نظارت حلیله به تقدیم قلمنامشدر .

ایمدی ۳۱ نوز سنه ۱۳۱۲ تاریخلی و (۲۸۴) نوسرولی
نسخه فیسه کرده مندرج (امام اعظم) سرلوحه لی مقاله
علیه لرینک عیناً اخذ واقبانه۔۔۔یله ایلروده طرف عاجزانه مدن
(تراجم احوال اولیاء) نامی التندہ چیقاریله جق رساله به
درجنه مساعده بیوریلوب بیورلیه جفنی ابراهیم رفعت افندی
برادر مزدن استیذان واستفسار ایلیورم . اولیابدہ

فی ۲ اغستوس سنه ۱۳۱۲ (جمعه ابرنسی)

صالح صائم

•••

۳۱۲ سنه سی اغستوسنک ایکجهی جمعه ابرنسی کونی بالاده
برصورتی مندرج اولان ورقه بی - ضیاعی ومطبعه به عدم
تسلیمی احتمالرینه منی - موزعلردن بریسنه ویرمیه رک کندم
کتورمش ایدم . اواریلق مطبعه ده بولتان ، «ترجمان حقیقت»
صاحب امتیازی و برنجی دائرة بلدیله مدیر ممتازی سعادتلو
جودت افندی حضرتلری ، حضور سعادتلرینه جاب ودعوت
والفتات کریمانه لرله عبد عاجزی غریق بحر شکران ومفخرت
ایلدکدن صکره :

بز ، ذاتاً بوکبی آثار قلبیه نک ، بویه اکا بر امتک ترجمه

حالیہ تک غزتہ لراوزرندہ محو اولوب کتدیکنہ تأسف ای دیوروز۔
 ذات عالیہ ایسہ بولری بر کتاب صورسندہ ایدی اعتبارده
 بولندیرمق ایستیورسکز۔ وقوع بولان و وقوع بوله جق اولان
 همت وغیرتکزه جداً تحسینلر، تشکرلر ایدرک رساله کزه
 اخذ و درجی طلب ایلدیککنز مقاله بی اقتباس ونقله — هم
 صاحب مقاله طرفدن؛ همدہ طرفزدن — مأذون اولدیتکزی
 مع الاقتضار بیان ایدرز۔ بیورمشلردر۔

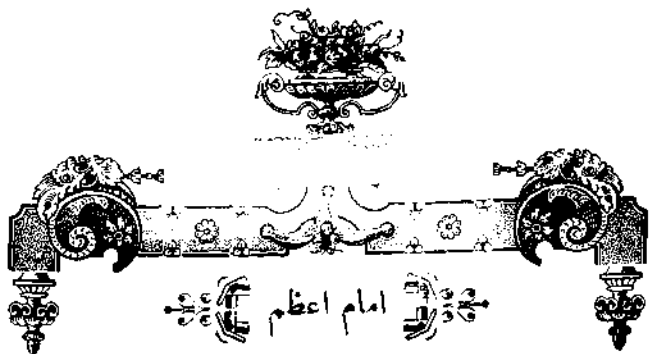
اشته عبد عاجزده مظهر اولدیغم شو مساعده علیه سعاد۔
 پناہیلرینه مفروراً (ائمة اربعه) قدس الله اسرارهم و نفعنا الله
 بشفاعتهم حضراتک بوجه معروض مناقب شریفه علیه و کلمات
 قدسیه جلیله لرینی (امام اعظم) عنوان علوی تشانیله — رساله
 صورسندہ میدان انتشاره وضعه، انظار اولی الابصاره عرضہ
 اجتناسار ایلدم۔

همان جناب پروردگار، حامی جلیل علم و عرفان و شہنشاہ
 صاحب الاحسان اقدمز حضرتلرینی بحرمه (امام اعظم)
 تحت معالی بخت حکمرانیلرندد با کمال عاقبت خرم و شادان
 بیورسون آمین۔

(جمعہ : انکار)

امام زاده

صالح صائم

شمس الآمه ، سراج الامه ، سلطان الفقها القاب جليله سيله
 قدز ساميلري تجيل ايدلش اولان بوزات عالي ، ائمه
 اربيه نك برنجيسيدر . اسم عاليبري (نعمان ابن ثابت) در .
 پدرلري اولان (ثابت) هند طرفلرنده (كابل) اهاليسندن
 (زوطى) نام ذاتك اوغليدر . امام حضرتلرينك . ولدلري
 (كوفه) در . (۸۰) سنه هجريه سنده ساحه جهاني اشريف
 بيورمشلردر . (نعمان) نكته اولنخلرينك سبب لطيفي شودر :
 (نعمان) بدن انسانده قوام اوزرينه جريان ايدن صاغلام
 قانه اطلاق اولنور . مشار اليه ، احكام شرعيده بيهمتا وزهد
 وتقوى ايلهده يكتا اولدقلرندين بو اسم ايله ياد اولنخلشلردر .
 (حنيفه) ، (حنيف) كله سنك مؤثيدر . اهل عراق
 لغتده شمدي استعمال اولنان (ديويت) معنا سنه در . امام
 حضرتلري هر زمان برابرلرنده ديويت بولنديرمق معتدلري
 ايدى . بوندن طولاني (ابوحنيفه) دنيشدر . بوقسه كنديلرينك

(حماد) نامنده بر نقر او غلندن غیرى اوبله (حنیفه) نامنده بر قزى یوق ایدی . اولا همیشه طیبه دن اولان تجارته مشغول اولورلردی . صکره دن (امام شعبی) حضرت تلمیذک نظرگاه استاد اکرمیلرینه تودیع اولندی تحصیل ابتدائیدن صکره (حماد بن سلیمان) نام ذات جلیل القدر حضرت تلمیذن اون اوچ سنه قدر احکام شرعییه او کرمش لردر . بر مدت بصره یه عزیمت ایلدیلر شهر مذکورده تشکلی ایدن مجالس علماده مباحث مختلفهده بولورلردی . هرکس ، فرط ذکالرینه وقوه عقابله رینه تبحر ایلدیلر . مسند جلیل اجتهاده واصل اوله . جعفرینی مبشر بر قاج احادیث صحیحه مرویدر .

(حماد بن سلیمان) وفات ایتدکن صکره برینه اقامه ایدیله . جک ذات حقنده بین الناس تفرقه حاصل اولمش ایسهده نهایت امام اعظم حضرتلری انتخاب اولدیلر .

مشار الیه غایت ذکی و عاقل ایدی . کوفهده کزدرکن اهالی طرفندن کمال درجهده احترام اولور و (هذا عالم الدنيا) صدارى عبوقه چیقاردی . منبع فیوضات و زبور بخش افخار اولان مجالس عالیارنده بولتق شریفله مباحی اولانلر مستغرق من و مسار اولورلردی . اصحاب کرامدن درت ذات ایله مشرف اولمش لردر . (کوفه) ده (انس ابن مالک) ، (عبدالله ابی اوفی)

مدینه منوره (سهل بن سعد الباعدي) مکه مکرمه ده
 (ابوالفضل عامر بن وائل) رضی الله تعالی عنہم حضراتہ
 ملاقی اولدیلر . هر سنه بغداددن کوفه یه امتعه مختلفه ارسالله
 تجارت ایدرلردی . حاصل اولان فضله الحقیقی محدثین و علمانک
 حوائج ضروریه لرینه صرف ایدرک بومیانده تشنکان علوم دخی
 مستفید اولورلردی . حتی . (امام یوسف) رحمه الله تعالی علیه
 حضرتلرینک والده لری تجارت ایتک ایچون اوغانی تحصیل
 علمدن منع ایتک ایستمش ایدی . فقط امام حضرتلری بوکاراضی
 اولیه رقی کندی کیسه حیترلندن مدار تعیشنی تأمین ایلدی .
 بوندن بشقه تحصیل علمک مالزمه سنه ویرلمک اوزره برمقدار
 مبلغ مخصوص آیره ملرلردی .

بونک ایله برابر مراجعت ایدن بیچارکان دها شفاهماً
 حاللرینی عرض ایتدن (لسان الحال ایین من لسان المقال)
 مصداقجه قوه فراستلری سایه سنده درحال انتقال
 ایدرک اللرندن کلان ابولکی دریغ ایتزلردی . یازکونلری
 اوکله وایکندیدن صکره . قیش کونلری دخی یاتسو
 نمازینی بعدالادا برمقدار اوپورلردی . اوقات سائرده تحصیل
 علم و تدریسات ایله مشغول اولورلردی . فائده سز سوز
 سوبلمدلکری کبی وقتلرینی اصلاً بوش کچیرملرلردی . حتی :

(یا امام ! سزندن استراحت ایتمپورسکز) دینلره « فالغک
 الک بیوکی وقتی بهوده یره ضایع ایتمکدر . « مألنده اولان
 [اعظم المصائب فوات الوقت بلافاظه] جوانی ویرمشلردر .

امام شافعی رحه الله تعالی علیه حضرتلری صورت
 مخصوصهده بغداده کیدرک حضرت امامک مرقد شریفلری
 قرینهده ایکی رکعت نماز قیلدقدن صکره زیارت ایلمشلردر .

(فاضل بن عیاض) بیوردی که : « ابی حنیفه علم ایله
 مشهور وزهد و تهوی ایله معروفدر . وعلوم سائرده ید
 طولاسی واردر . احکام شرعیه تک مزایاسی همتلریله بینمستدر .
 (کتاب الفرائض) و (کتاب الشروط) کبی ازکان شرعیه تک
 بویکی رکن اعظمی وضع ایدن ابی حنیفه در .

مشارالیه ، برکون خلیفه (منصور) ک حضورینه داخل
 اولدی . یاننده (عیسی بن موسی) نام فاضل او طور مقده
 ایلی . امام اعظم حضرتلری کوس-تره رک « هذا عالم الدنيا
 دیدی . خلیفه دخی تصدیق ایلی .

(نوری) نام ذات بیوردی که : (هرکیم ابی حنیفه تک
 نزدندن کلیوزم) دبرسه دنیانک الک عالمنک یانندن کیش دیمکدر .
 زیرا کندیسنک فیوضات علمیه سیله بحق مشار بالبنان اولمش
 درت بیک قدر اکابر علمادن مآذونلری واردر . « مخدوملری
 (حماد) ک روایتنه کوره امام حضرتلری هر کون کوزل
 قوقولر سورینورلردی . وا کثربا رأس عالیترینه اوزونجه

سیاه (عمامه) صارارلردی . درت بیک قدر احادیث شریفه
روایت بیورمشلردر .

(۱۵۰) سنه سنده ارتحال دارنعم ایلمشلردر . وصیتلری
اوزرینه بغدادک شرق جانبنده (حیزران) قبرستاننده ودیعه
خاک غفران اولمشدر .

مشارالیه ، غایت متقی ایدی . رمضان شریفده هر کون
ختم ایدرلردی . (خشیه الله) دن صباحلره قدر ناله کریمه
انکیزی رفیع بارگاه احادیث ایدرلردی . جنازه سنده (۵۰,۰۰۰)
اللی بیک کشی حاضر بولتمشلردر . کمال درجه ازدحامدن
اوکلادن ایکندی به قدر دفنی ممکن اوله مدی .

مدایح و فضائلی حقیقه برچوق کتابلر یازلمشدرکه :
بونلردن (ابن الجوزی) طرفندن ایکی بیوک جلددن عبارت
(الانتصار لامام ائمه الامصار) نام کتاب یک مفصلدر . او
زمانک شعراسی طرفندن حزن آوربرچوق مرثیه لر انشاد اولتمشدر .
(ابوحنیفه) حضرت تلبینک مدیحه سنه داترشو بیتلر ، چوق کوزلدر .

لقد زان البلاد ومن علیها

امام المسلمین ابی حنیفه

بآثار وفقه فی حدیث

کآیات الزبور علی الصحیفه

فما ان بالمرأق له نظیر

ولا بالشرقیین ولا بکوفه

(۲۵۹) سنہ سنندھ قبر مبارک کبری اوزرینہ (سلجوقیہ)
 حکمدار لرنڈن (شرف الملک ابو سعید محمد بن المنصور
 الخوارزمی) طرفین برترہ انشا اولنہرق (مدرسہ حنیفہ)
 نامیہ نانہ بردہ دارالتدریس یابلمشدر .

اکال اولنہرقدن صکرہ ملک مشارالیہ طرفین بالذات
 معاینہ اولنمشدر . اوزمانک شاعر لرنڈن اولان (شریف البیاضی)
 آئبدہ کی قطعہ بی سویلمشدر .

(الم تر ان العلم مدداً)

(فجمعه هذا المصیب فی الوجد)

(كذلك كانت هذه الارض میتة)

(فانشرها فعل العمیدابی سعید)

مألی : « سز بیلمزمیسکنزکہ : علم هر طرفده یابلمش بر
 حالده ایکن خاک غفرانده غنوده ، بو آشیانہ سعادتده مستغرق
 نعم الهی اولان ذات بر یرہ جمع ایلدی . بونک کبی شسوقطعة
 زمین وسائط معارفدن عاری میت حائنده ایدی . ملک ابی
 سعید احیا ایلدی .

[ترجمان حقیقت : ۳ ربیع الاول سنہ ۱۳۱۴ و فی ۳۱ توز سنہ ۳۱۲]

{ امام شافعی } رحمة الله تعالى عليه

عالم اسلامیتك مابه الإفحاری ، شكوفه زار كمالانك شجره
فضائل نشاری اولان بو ذات ، ائمه اربعه دندر . اسم عالیلری
(محمد بن ادريس) ، كنيه لری (ابو عبده) در . مسقط
رأسی (غزه) نام بلده در . (۱۵۰) سنه سنده كهواره پیرای
عالم شهود اولمشدر .

كندیسی (قریش) قوم نجینه منسوبدر . ایکی یاشنده
(مکه مكرمه) یه كتیرلدی . برمدت صكره (مدینه منوره) ده
شرفقیم اولان (امام مالك) حضرتلرینك دست تعلیم و تربیه
فیوضانه لرینه تودیع اولمشدر . بدی یاشنده ایكن (قرآن کریم) ی
حفظ ایلدی . علوم عربیه بی تحصیل ایتدكدن صكره شعر
سویلمکی ارزو ایلمش ایدیلر . اوزمانك فضلاسی طرفندن :
« سز فقهدان اوله جقسكز . شعر ، بیوكلره یاقشماز . بویه
شیلر وقتی بهوده امانه ایدنلره كوره در . » دیه نصیحت
اولندی .

مشارالیه ، علمانك بو نصایح حقائق شناسانه لرینی قبول
ایدرك اشعار تنظیمندن فراغت بیوردیلر . حتی ، « شعر ،
علمانك شنانه تقیصه ویرمامش اولسیدی (لید) دن دها
مکمل بر شاعر اولوردم . » مآئنده اولان :

(ولولا الشعر بالعلماء يزرى)

(لكنك اليوم اشعر من لبيد)

پیشی سویلمشردر . (امام مالك) رحمه الله تعالى عليه حضر .
 تلبینك زیرا اداره استادانه لرنده اون اوچ یاشنه كمشردی .
 برمدت بمن طرفلرینه عزیمت ایدرك اهلینك حسن توجهارینی
 قازانمشار وپمده (عراق) طرفلرینه کیتمشردر . قطعهُ
 مذکورده صیت کمالاتی بتون عالمه شایع اولدیغندن برچوق
 ذوات كرام مجلس فیض اینسنه مداومت ایتمكده ایدیلر .
 بوصرده مشاهیر محدثیندن (عبدالرحمن بن مهدی) حضرت تبری
 طرفندن اصول فقهه دائر بر کتاب تألیف اولنسی رجا و تکلیف
 اولندی . بونك اوزرینه (اصول الفقه) نامی آلتنده اون
 بش جلددن عبارت بر اثر عالی وجوده کتیرمشردرکه : اولاً
 فن مذکوره دائر کتاب یازان ، اثر نشر ایدن کنیدیلری اولمشدر .
 بونلردن بشقه (کتاب القدیم) ، (کتاب الحججه) کبی آثار
 بر کزیده لری یوز اونوزه بانغ اولور . بعض اوقانده علم حدیث
 تدریس ایلدیلر . (عراق) اهل الیسی حضرت (امام) ك خیر بخشای
 عقول اولان فرط ذکا-نه تعجب ایلدیلر . او محزون علومدن
 حل مشکل ایتك اوزره هر کون یدی سکز یوز کشی خانقاه
 شرافت اکتناهنه مراجعت ایدرلردی .

ارباب مراجعتك مشکلائی مقتضای شرع قویمه نوبقاً
 حل ایلرلردی . مجالس مختلفه ده ویردیکی جوابلر ، خارق العاده

شکلی المشیدی . انہای تدریسده صدای خوش الحانی زیادہ
 چیقارلردی . (۱۹۹) سنہ سنده مصرہ عزیمت ایدرک نشر
 انوار علومہ ہمت بیوردیلر . مجلس فضل اینسنده بولنانلر ،
 صرف ایندکلی کلام زمردیندن اصلا یأس کتیرمزلردی .
 ہر مسئلہنک کنہنہ واقف اولمق وحقی باطلدن تمیز ایتک
 عادنا کندیلرینہ برموہبہ ربانیہ ایدی . بر جوق احادیث شریفہ
 روایت بیورمشلردر . بین العلمائک مقبولدرلر . حکیمانہ سوزلر
 سویلردی . ہر بریمی بر آیینہ حکمتدر . بیورورلردی کہ :
 (طلب علم ، نافعہ نمازدن افضلدر . دنیایی و آخرتی ارزو ایدن
 تحصیل علمی رہبر بیلسین . علمائک زینتی علماری اعمالہ
 مطابق کلہ سیدر . حسن اطوار صاحبی اولان سوء اخلاقہ
 مالک اولانلر ایلہ امتزاج ایدہ مز . شعلہ علویت ، ضیای فضیلت
 تقدیر غائب اولسده ینہ سونمز . عاقل ، خبر ایلہ شری تفریق
 ایدندر . ہیچ بروقت یوقدرکہ : مطالعہ حزن و کدری ازالہ
 ایتسین . مطالعہ ، قلبک ائک درین واؤ رقیق نقطہ لرینی
 اوپاندیرر . وحشیاتی تحریک ایدر . صادق رفیق ، ارقداشنک
 حزن و مہمترتندہ مشترک اولاندر ، ایکی کشی طارلدقدن صکرہ
 بربرلرینک معاینی اظہار ایتک منافق علامتیدر .)
 برکون ، (مالک بن انس) حضرتلری کندیلرینہ خطاباً :
 « یاشافی جناب حق سکا نور عامی احسان بیوردی . معصیتلہ
 اطفا ایلمہ : » بیوردیلر .

(احمد بن حنبل) حضرت لری بیوردی که : « شافعی
 صنعان مصره کلدیکی زمان ، علما ایله بینمزده مختلف فیه
 اولان برچوق مسائلی حل ایلدی . » (ابوالقاسم بن سلام)
 دیدی که : « مدت عمر مده مالک مختلفه ده برچوق علما و فضلا
 ایله کوروشمک نصیب اولدی . (شافعی) کبی عاقل و عالم برذانه
 تصادف ایتمدم . کندیلری ، مسلك عالی به سالک ، اطلاق پرور ،
 علویت شناس بر استاد اکر مدر . نظر عالی مرشدانه لری هر کسک
 اوزرینه زیور بخش فیوضات اولمقدمه در . التفات عالی لری
 جمله مزنی مستغرق فیوضات ایلدی . علم و عرفانه نهایت یوق
 ایلدی . لغت عربیه نك الة دقیق نقاطه واقف ایلدی . بوندن
 طولانی اعظم علمانک النجا کاه فضیلتی اولمشیدی . (عالم
 الارض) عنوانی احراز ایلین بوذات صاحب کالات (۱۹۵) ده
 بغداده کلهرک ایکی سنه قدر اقامت ایلمشدر . (۱۹۸) ده (مکة
 مکرمه) به عزیمت ایلدی .

آوان صباوتنده معلمدن بلله دیکی درس لری حفظ ایدرک
 معلمک بولمندی زمانرده چوجقلره تعلیم ایدردی . مزبانی
 پک آز زمان ایچنده طانلمشدر . انوار کالاتی چار اقطار جهانه
 شعشه انداز اولان (امام مالک) رحمة الله تعالی علیه حضرت لری نك
 شهرتی واصل سمعی اولدینی وقت در حال خلقه تدریسنه داخل
 اولمشدر .

کیجه لری یان طرفه یاتار و دائمًا کتایده اولان مسائلی

تخطر ایدردی . چوق دفعه قالقارق شمعہ بی اشمال ایله مطالعہ دہ
بولمشلردر . (۲۰۴) سنہ سنہ ارتحال داربقا بیورمشلردر .
جسد مبارکاری . صردہ (فرانہ) نام محلہ مدفوندر .
[ترجان حقیقت : ۱۰ ربیع الاول سنہ ۳۱۴ و فی ۷ اغستوس سنہ ۳۱۲]

§

{ امام مالک } رحمة الله تعالى عليه

علوم شرعیہ بی اقدامات متادیہ سیلہ الہ پارلاق بر زمین
عال العالہ و بر مرتبہ کمالہ ایصال ایدرک بر چوق علمای اسلامیہ بی
ساحۂ معارفدہ یتشدیرمک کبی بر شرف نامتہای بہ مظهر اولان
بو استاد . ائمہ اربعہ میانندہ یک بیوک بر موقع احترام احراز
ایلمشدر . قوۂ علمیہ سندن بشقہ شہراہ کالاتدہ اخلاق جمیلہ
واوصاف حسنہ تک برھیکل مجسمی ارأۂ ایتشدرکہ : فضل
وعرفانی تسلیم کردہ عالمدر . زهد و تقوی کبی شئونات معنویہ تک
الہ رقیق نقاطندہ جولان ایتش بر ذات فضائلش ایدر .

اسم عالیتری (مالک بن انس) ، کنیہ لری (ابو عبد اللہ) در .
سالہ سی (انس بن مالک بن ابی عامر ابن عمر بن الحرث) دن
عبارتدر . سبع تابعین اولوق شریفیہ کسب آثار علویت ایلمشدر .
حجاز طرفلرندن کلدیکی مروی ایسہدہ اصح اولان (بنی دہ
(بنی اصبح) قبیلہ سننددر . (۹۲) سنہ سنہ دنیاہ تشریف
بیوردیلر . (امام شافعی و محمد بن ابراہیم بن دینار و ابوہاشم)
کبی اکا برامت ، کندندن اخذ علوم ایلمشلردر .

ایام حیاتی (هارون رشید) زمانه مصادفدر . امام (شافعی)
 حضرت تری بوذات معالی صفاته (نجم الاثمه) عنوانی و بروردی .
 عصرنده بین العلماء مشار بالبنان اولدی . بر جوق ذوات کرام
 حضراتی مشار الیهدن حدیث شریف روایت ایلدیلر . غایت
 عالم و اخلاق جمیله صاحبی ایدی . (مدینه منوره) شرفهاالله
 تعالی الی یوم القیمهده کزرنکن (اقدام نبوتیناهی) بوبلده طیبیه
 باصمشدرد « دیه نعلینتی چیقاربرده چبلاق ایاقله کزرددی .
 امام (شافعی) حضرت تری دیدی که : « امام مالک بوقطعه حجازی
 علمیله احیا ایلدی . » زماننده علم حدیثده هر کسی یکمشدرد .
 بر حدیث شریف قرائت ایدم جکلری وقت آبدست آلهرق ایکی
 رکعت نماز قیلرلردی . اثنای تدریسه بریسی سنی زیاده
 چیقاررسه اولبایدکی آیت کریمه بی اوقوبهرق منع ایدرلر و جامع
 شریفده جهر صوت جائز دکلدرد . « بیوروردی .
 عصرنده بر جوق علمای عظام و فضلالی کرام موجود
 ایدی . بونلرک اک مشهوری (کوفه) ده (سفیان الثوری) ،
 شامده (اوزاعی) ایدی . محدثین میاننده بر حدیث شریف
 حقیقه اختلاف واقع اولور ایسه حضرت امام مالکه مراجعت
 اولتور و حل ایدرلردی . اوزمان مدینه طاهرده اکثر اهالی
 مالکی المذهب ایدی . بر جوق تشکان علوم ، مسافه بیمنه دن
 کلهرک خلقه تدریس علویت انیسنده تحصیل علوم ایدرلردی .
 حتی برسنه لک یولاردن کلنلر جوق اولمشدر .

بر مسئله سؤال اولندینی خالدہ جواب قطعی ویرلردی .
 اویله ایسی اختلافه بر اقق ایستمز لردی . علمای اسلامیهدن
 اخذ علومده بر لشمزدر . ذوات مشار الهمك التیوزی تابعین
 کر آمدن ایدیلر . جمله سی کندبسنک مزیتنی تصدیق ایتمشدر .
 اهل علمه غایت محب ایدیلر . « علم ابله ثروت وسامان صاحبی
 اوله میانلر ، حسن حال ولطافت جمال صاحبی اولور . »
 بیورور لردی . و « فقیر اولوبده عالم اولق ، زنگین اولوبده
 جاهل اولمقدن افضلدر . » دیرلردی . چونکه عدم ثروت
 زنگینلکی کتورر فقط جهالت انسانیتدن محروم ایدر .

بر کون ، « انساك قوه عن المرکزیه سی نزه سیدر ؟ »
 سؤالنه قارشو « وجدان » در جوابی ویرمشلدر . ینه بر
 کون اننای تدریسده بریسی « یا امام ! انسان محب صادق
 اقربا سندن زیاده سووور . نددر » دیدی . حضرت استاذ ،
 اقربا جسمدن صادق رفیق روحدن قریت کسب ایلمشدر
 مآئده اولان : { الاخ نسیب الجسد والصدیق نسیب الروح }
 جوابی ویرمشلدر .

یولارده کز رکن اکمک یمکدن وتبؤل اتمکدن منع ایدر لردی .
 هرکسه حسن معاملهده بولنور لردی . اخواننه دائما نصیحت
 ایدر لردی . حکیمانه سوز سووواردی که : هر بریسی بر درس
 عبرت اولق اوزره تلقی اولنور دی . بیورور لردی که : صاحب
 علم اولانلر ، وقارینی بیلملیدر . بر انسان کندی نفسنه خیری

اولمز ایسه دیکرینه هیچ اولمز . »

بر کون ، بریسی : « یا استاد ! وجدانک مبدئی ندر ؟
دیدیی . جواباً طوغری سوبلمک و امامتی محافظه ایلمک
مالابنی کلامی ترک ایتمکدر . » بیوردیلر .

کثرت کلام ، قسوت قلب ایرات ایدر . بونکله برابر
آداب انسانیه بی علمدن مقدم اوکرمک لازمدر . دیرلردی .
اوتوز سنه قدر رحله ندریسنده بولنان اکابر فضلانک روایتلرینا
کوره امام حضرتلری بر دفعه سوبلدیکی بر مسئله بی تکرار
ایتمه مشلردر . بوده آثار علمیه سنک کثرتنه بر برهان جلیدر .
عبادات و مجاهدانده بولمقله شهرت آشملر ؛ حائز شرف و شان
اولشلردی .

اوزونجه بویلی و یوزلری غایت بیاض ایدی . (خاتم) نده
(حسیناه و نعم الوکیل) یازیلی ایدی . (عبده بن عباس) ک
مدینه منوره ده والیلکی صرمسنده ایکندی زماننده ایدی که :
خسته لهرق (۱۷۹) سنه سنده ربیع الاولک اون دردنجی
صبحی سکسان درت یاشنده وفات ایلمشلردر . نعش غفران
نقشلی مدینه منوره ده (بقیع) نام محامده دفن خالک عطراناک
ایدلشدر رحمة الله تعالی علیه .

[ترجمان - حقیقت : ۶ ربیع الاول سنه ۳۱۴ و ف ۱۵ اگستوس سنه ۱۳۱۲]

{ امام حنبل } رحمة الله تعالى عليه

شمس تابان عرفانك شعلة فياضانه سيله فك مژگان ايلين
بوزات عاليتبار ، اعظم فقها مياننده لسان ادب له بقا بولمش
وكل ستايشله ياد اولمش براستاذ كل دركه : داستان مفاخرينك
قلوب عموميه ده جايكير امتثال معرفتي اولمشدر .

خصيصه عاليه سيله مجموعه فقها اينجده فضيلت افزا كورينين
او سياله نجات ، كاليه برچوق دهات علماني كندينه يرو
قيلمشدر . وجود عاليلري وجدان صافك پرورده آمالي وبر
مصدر فيوض شادمانی و آداب انسانيه و اخلاق جميله نك سير
انكاهيندر . نظر عالي مرشدانه لري كائنات اوزرنده تحري
حكمته معطوف ايدي . قوة ذكالي بر شراره لامعه كبي بر
سرعت انتقاله مائل ايدي . رياضات و مجاهداتك منتهاينه
وارمش بر عالم نحرير وبر فاضل شهير ايدي .

علويت وجداني ، او وجود نادر الموجودي اول درجه
اوج اعلى و منازل بالايه تعالى ايتديرمش ايدي كه : عصرنده
ملك مختلفه نك النجا كاهي اولمشيدي . اسم عاليلري ، (احمد
ابن حنبل) در . كنيه لري (ابو عبدالله) در . پدر لري (شيبان)
اهاليه ننددر . مولد لري (بغداد) در . (۱۶۴) سنه سي
رسم لاوندده كه هواره پيراي عالم شهود اولمشدر . طريق
تحصيله رغبتلري زياده ايدي . توسيع معلومانه ، كسب اطلاعاته ،
اكمل تدقيقاته مدار اولمق اوزره (بصره ، كوفه ، شام ،

يمن) کجی قطعاتی کز مشلر و مکة مکرمه و مدینه منوره یی زیارت
ایلمشدر .

دها کنج باشلرده علوم شرعیه یی تحصیل ایتمشلر ایدی .
بعض دفعه جامع شریف مناره سی او گنده او طوره رق مراجعت
ایدن ارباب عرفانه احکام فقهیه واحادیث شریفه یی تعلیم
ایدرلردی . قرق یاتسنه واصل اولدقلری زمان مسند جلیل
اجتهادی احراز ایلدیلر . تحصیل علوم ایچون هر دلو مزاحمی
اختیار ایدرلردی . برکتانی استنساخ و بر مسته یی حل واستکناه
ضمنده مسافه بمده به کتدکاری چوق اولمشدر .

انای تدریسه تقریری یازمه قدن منع ایدرلردی . مباحثه
ومدافعه لرده عادلانه حرکت ایدرلردی . ایکی کئی ، یینلرنده
فصل ایده مدکلری بر عوانی حل ایتک ایچون حضرت (امام) ک
حضورینه کیدرلر و ویریلان قراره طرفین راضی اولورلردی .
بعض تألیفات مهمه سی واردر . (المسند) نامی التنده بر اثر
عالی وجوده کتیرمشلردرکه : اوچ بیک قدر احادیث شریفه یی
حاویدر . کتاب مذکورک محتویاتی کمال تحقیق و نتبع ایله
یازلمشدر . حال حیائنده مخدوملری عبدالله خطایاً : « او علم !
سن بو کتابجی حفظ ایله ، زیرا برکون کله جکدرکه معمول به
اوله جقدر . ، بیوردیلر . (مناسک الکبر) ، (المقدم والمؤخر
فی القرآن) ، (جوابات القرآن) ، (الناسخ والمنسوخ) مثللو
آثار علیه لری واردر .

حکمت آمیز نطق ابرار ابدردی که : مستمعینک بادی
 نجاتی ومصباح سعادتى اولمشیدی . بر آینه انعکاس علویت اولان
 کلام در رباب لری هرباب وفصلی نجایکاه حقیقت و تامله کاه فضیلتدره .
 بیورلردی که : « حسن ظنی اولانک حیاتی حوش اولور . بالان
 سویلمک امنیتی ازاله ایدر . کبر اولان انانده عقل یوقدر . زیرا کبر
 عقلی کوتورر . مزیت ، فضل و کمال ایله در . سنده اولیان مزیات
 و کالات ایله سنی مدح ایدن ، ینه سنده اولیان سیأت ایله سنی ذم
 ایله جکنه امین اول . علم بر رتبه در که : عزلی یوقدر . »

مشار الیه حضرتلری غایت متواضع ایدی . یوللرده
 کزرن ارقه نندن کیمه سنی تعقیب ایستیر مزده برار بورور
 ایدی . مجاهدات و ریاضات کبی شئونات اسلامیه تک صوک
 درجه سنی بولمشیدی . یکریمی دزت ساعت ظرفنده اوچوز
 رکعت نماز قیلار و دائماً طاعات اوزره بولنوردی . بش دفعه
 حج شریفه عزیمت ایلمشلردر . (هلال بن العلاء) نام ذات
 دیدیکه : حضرت امامک علوم متنوعه ده بهره سی واردر .
 زهد و تقوی ایله متصف بر ذات عالیه ادر . الی سنه قدر
 مصاحبتلریله مشرف اولدم . مفتخرانه سوزلر سویلمزدی .
 حتی بر کون « یا امام ! احق کیمدر . » دیه سؤال ایلدیلر .
 جواباً « کندینی مدح ایندنر . » بیوردی .

امام مشار الیه حضرتلرینک ، استاد عالیسنه رعایت
 مخصوصه سی واردی . بر دفعه حضورنده اذنلر اوطور مامشلردر .

کندیلری غایت قوه حافظه به مالک ایدی . خاطر عالی برنده
اون بیك قدر حدیث شریف موجود ایدی . بردفه از برلدیکنی
بردها اونو نماز ایدی . هر برده جریان ایدن مباحثه لوده بلاتردد
رأی قبول اولتور ایدی تقریره باشلا دقلری زمان ، هر کس
سکوت اوزره بولتوردی . احکام شرعیه نك غوامض و نقاط
مهمه سنه بحق واقف بر ذات شریف و عارف ایدی . هر محله مدایج
جلیله سندن بحث اولتور : هر برده سنای جمیللری السنه آرای
تکریم و ابجال اولور ایدی .

(عبد الرحمن الجوزی) نام ذات امام مشار الیهک ترجمه
احوال شریفه لر بندن باحث اولوق اوزره یازدینی [مناقب احمد
ابن حنبل] نام اثر کیرده مشار الیهدن اخذ حدیث ایدن علمای
کرامک اسملرینی حروف هجا ترتیبی اوزره تعداد ایلمش و جمعاً
طقوز بوز ذاته بالغ اولدینی کوسترمشدر . غایت حلیم و صابر
ایدی . حسن اخلاق صاحب لری سوردی . ماهیتی و ترجمه
احوالی مجهول اولانلره حدیث شریفی تلقین ایتمزلردی .
طهارت اوزره بولتورلر و سیئات ، مغوی فالفقری ابراث
ایلدیکی کبی عدم طهارت ، ظاهری علل و امراضی موجبدر ،
بیورلردی . فقرایه محب و مائل اولدقلر بندن هر زرده فقیر بر
خسته ایتمش اولسلر در حال عیاده سنه کیدر و لازم کلان
حیت و معاونت عالی جنابانه بی ایفا ایدرلردی .

فرق یاشنده ایکن ناهل ایلدیلر . (صالح ، حسن ، حسین ،

دیگر حسن ، محمد ، سعید زینب (نامنده التي اولادی واردی .
 (صالح) . . ابالفصل ، ايله كنيه لشمدر . اكبر اولادی بوذاتدر ،
 (۲۳۰) سنه سنه طوغشمدر . اولاد (صالح) لرینی زیاده
 سورلردی . مومی ایله ، پدر بزرگوارلری (امام) حضرت تلبینك
 وفاتندن صكره (خراسان) طرفلرینه كیتدی . اتناهی ندریسده
 پدرینك حال حیاتنده كندینه اولان محبت ورعایت مخصوصه سنی
 تحظر ایندكجه حزین حزین آغلاردی . جناب (صالح) رحمه الله
 تعالی علیه حضرت تلبیده (۳۰۳) سنه سنه وفات ایلمشدر .
 دیگر مخدوماری (سعید) کوفده قاضی اولدی . بوذات سنه
 مذکورده وفات ایلدی .

(امام حنبل) رحمه الله علیه حضرت تلبی برهفته قدر خسته اولوب
 (۲۴۱) سنه سی ربیع الاولك اون ایكنجی جمعه كونی بعدالمصر
 ارتحال داربقا ایلدیلر . حسته لقلری هكامنده هر كس زیارتلرینه
 شتابان اولورلردی . خبر وفاتی اهالی بغدادی متأثر و مجبور فریاد
 ایلمش . اوحوالیده آغلامدق کیمسه قالمامشدر . کویا اوقطعه
 زمینك هر گوشه سندن بخاره منقلب آهله ، طیران ایدیورمش
 کچی کدر انکیز بر حزن ایله ملو رمنظره رقت آور پك غریب
 و پك حزین برلوحه تشکیل ایلمشیدی . رقت افرا معصوملرك
 بیله اشك چشمندن بر حال غریب حصوله گلشیدی . غلبه لغك
 کترتندن اهالی خانه قبولرینی آچهرق { ابدست المق ایستین
 کلسین . } ديه ندا ایدرلردی . بتون قریه و ناحیه لردن والحاصل

هر مردن کلان جماعت و افراد نجیبه امت اسلامیه مک مخدرات
ایله برابر یکنونی یمش سکز بیکه بالغ اولمشیکن بومقدار نفوسه
یکرمی بیک نفر ملل غیر مسامه افر دایده منضم اولمش ، اشته
بومبارک ذات شریفک جنازه سی قبر سعادت لرینه قدر (۹۸,۰۰۰)
کشی طرفدن احترامات فائقه و تمظیبات لایقه ایله تعقیب ایدلمش
و (بغداد) بهشت آبادده ودیعه خاک غفران اولمشدر . وقوع
ارنجال لرندن طولایی کافه ناس درت کون عمومیتله ماتم طوتمش ؛
وعادتا قلوب اهاالی نازد فرقت و غیوبت واقعه ایله طو توشمشدر .

[ترجمان حقیقت : ۲۴ ربیع الاول سنه ۱۳۱۴ و ۲۲ اکتوبر سنه ۱۳۱۲]

﴿ رحمهم الله تعالى رحمةً كثيرة ﴾

